

*Syskonringen 107
av JOGT - NTO
Hörby*

DET HUNDRAÅRIGA ARVET
av Per-Gunnar Mörck

Historisk bakgrund

År 1836 skrev engelsmannen Georg Scott att Stockholm var "dryckenskapens hufvudort i världen" och Sverige "hufvudorten för spirituösa dryckers tillverkning och förtäring".

Det var ingen överdrift, Sverige var ett land där dryckenskapens flod hotade dränka folks hälsa och lycka. Under 1830-talet beräknade man att det fanns inemot 175 000 brännsvinsbrännerier i landet som då ännu ej hade en befolkning på tre millioner. Brännvinsförbrukningen var 46 liter per man och år.

Under den här tiden var Karl XIV Johan Sveriges konung och det svenska superiet var ett av hans stora bekymmer. Dryckessederna i det nordliga landet var motbjudande för sydfransmannen och i ett uttalande sade han att det svenska krigsmaskapet till följd av brännvinet icke längre var vad det en gång varit.

Trots åtskilliga försök i förmaningar till det svenska folket misslyckades han och överlämnade "till andra tider och till Rikets Ständers upplysning att avhjälpa ett ont, som varje enskild man erkänner och som med varje år blir alltmera kännbart".

Alla drack. Bönderna och deras drängar och pigor, som ofta avlönades med brännvin. För det obesuttna arbetsfolket var brännvinsruset en ljusglimt i fattigdomen som man inte såg något slut i. Men även hos de mera välbärgade människorna flödade brännvinet.

Vid 1817 - 1818 års riksdag sade en präst att "Brännvinet hör till Sveriges klimat".

En del präster började ta upp kampen mot superiet och 1814 höll pastorsadjunkten i Jönköping, filosofie magister Carl Emanuel Bexell det första nykterhetstalet där han bland annat sa: "Den första bågaren är för törsten, den andra för vällusten, den tredje för överflödet, den fjärde för vansinnet".

Några år senare skildrade pastorsadjunkten J. Lönnergren i Böne i Västergötland följande om tillståndet bland allmogen:

"Barnen uppföddes vid brännvin snart sagdt från första stund. Det var ej ovanligt att se modern taga barnet från bröstet och hälla i det en droppe brännvin och därpå åter lägga det till bröstet. Ofta brukades ge barnet en sudd att suga, doppad i brännvin, för att stärka deras mage, mata det med tuggor, blötta i brännvin o. s. v. - - Ungdomen kunde aldrig vara tillsammans till ro utan brännvin, ofta till öfvermått. Vid marknader var vanligt att pigorna medförde brännvinsflaskor för att fägna bygdens gossar och drängar. Man inser lätt hvilka anledningar detta flaskbrännvin skulle ge bland en lättsinnig ungdom, ej blott till dryckenskap, men ock till många andra oordentligheter. - - Då den ene grannen skulle undfägna den andre, kunde han ej bjuda till med mindre än 2, 3 å 4 supar. Sådan var tonen. Att bjuda en sup ansågs för gnideri. - - Gästernas rus utgjorde mätaren på allmogens gästabud. Man söp och trugades att supa på hvarje rätt, och flitigt mellan måltiderna gick flaskan kring laget. Följden blef, att de flesta blefvo orediga och oordentliga. Mången tvingades mot sin vilja att taga rus. - - Vid bröllop och flera andra tillfällen förde man brännvin med sig till kyrkan, ofta i betydlig portion, till förtäring dels vid, dels uti själfva kyrkan. Så långt hade missbruket gått, såväl här som annorstädes, och jag vet det tillfälle, då af brudmännen vid ett bröllop fyra kannor brännvin förtärdes inne i sakristian, under själfva gudstjänsten, i en af denna församlings kyrkor. - - Vid utgången ur templet, i hela menighetens åsyn kunde man framdraga sin flaska att därur fägna sig och sina vänner".

År 1830 började man fira tusenårsminnet av Ansgars första besök i Sverige. Då väckte överdirektören i lantmäterikontoret Carl af Forsell förslaget om att man skulle börja festen med att bilda nykterhetsföreningar i varje socken.

Nu blev det inte så men i huvudstaden instiftades Stockholms måttlighetsförening på själva högtidsdagen. Den fick dock inte någon större anslutning. Redan året efter bildades Stockholms Nykterhetsförening som kan betraktas som upphovet till den mot brännvinsbruket riktade nykterhetsrörelse som erhöll namnet den Wieselgrenska rörelsen.

De nykterhetsföreningar som bildades under 1830-talet fick 1837 en sammanhållande ledning, som kallades för Svenska Nykterhetssällskapet.

En stor folkrörelse framträder sällan i ett slag fullfärdig. Den började med förberedelser och försökstid och den svenska nykterhetsrörelsens läroår inföll mellan åren 1830 - 1837. Trevande började den för att under slutet av 1800-talet slå ut i full blom.

Under nykterhetens första tiotal år utgav Svenska Nykterhetssällskapet inte mindre än 254.882 exemplar skrifter av olika slag.

Nykterhetsintresset växte hos allmogen och då Bergsjö nybyggda kyrka i norra Hel-singland antändes av blixten och jämte kyrkbyn brann ned så måste Sockenmännen se till att allt åter blev uppbyggt. Så blev det också men en större ringklocka saknades och man hade inte medel till att inhandla en sådan. Då väckte en bonde från byn ett förslag om att alla skulle lämna sina brännvinspannor och gjuta om dessa till en klocka. Förslaget antogs och även grannsocknarna hjälpte till. Så återställdes Guds hus i sin förra fullständighet.

I slutet av 1840-talet hade kraftsamlingen mot brännvinet gett resultat och Sverige hade i ett slag ställt sig i främsta ledet bland de länder som arbetade för nykterhets-saken.

Brännvinsförtäringen sjönk hastigt och jämnt och 1860 var den nere i omkring 12 liter per man och år. Samtidigt minskade folksjukdomarna, dödlighetssiffran sjönk, fattigdomen avtog och brottsligheten gick avservärt tillbaka. Hyfsningen steg och folkbildningen växte.

Hand i hand med den ökade nykterheten gick ett religiöst uppvaknande.

N:r 2.

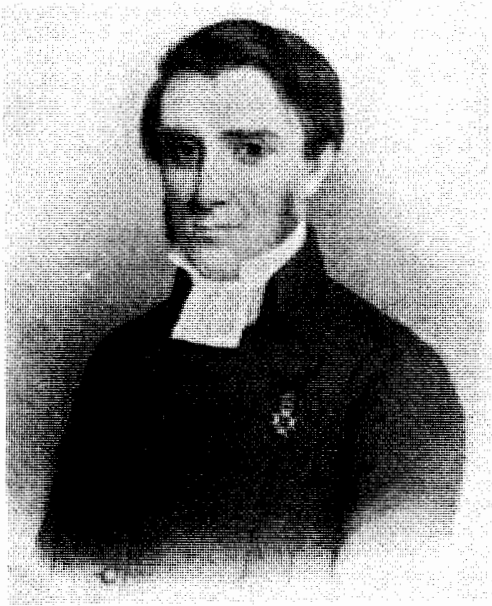
1838.

Nykterhetsvännen.

Å Nykterhetsvännen, som har för ändamål att efter förmåga lämna för en af den närvarande tidens sönaste idéer. Svenska folkets räddning ur dryckenskapen och utkommer med 1 nummer i månaden, erlagges prenumeration för hel årgång, eller 12 nummer, hos Redaktionen och i Glyceruska Bokhandeln i Lund med 24 fl. B:co, å Post-Contoret ver-hådes med 28 fl. f. m. och å de öfriga Post-Contoren efter öfverenskommitte med widerbörande. Anända artiklar, svarande mot Tidningens syfte och ej af för stort omfång, emottagas med tacksamhet. Om behöfvet ja fordrar, och Prenumeranternes antal uppgår till beträdande af tryckningskostnaden, tomma extrablåd att punkten utgivas, hwarom annonser i Lunds Redo-blad och Skånska Correspondenten införas. Red. är äfven betänkt att, ja fort omständigheterna tillåta, utgifwa så mån-ga nummer, att årgången slutas med ännuvarande år.

Utgivningsbevis för "Nykterhetsvännen" utfärdades den 26 mars 1838 för konsistoriinotarien och regementspastorn, fil. dr. Erik Tornberg. Den trycktes i Berlingska boktryckeriet 1838, 39, därefter i Lundbergiska boktryckeriet, båda belägna i Lund.

Historisk bakgrund

Peter Wieselgren.

Inom Svenska Nykterhetssällskapet verkade många präster. Den mest kända var Peter Wieselgren. Han var född 1800.

Den 24 april 1819 bildade han Sveriges första nykterhetsförening i Växjö. När Nykterhetssällskapet bildades var han dess främste resetalare och ombud. Samtidigt var han kyrkoherde i Västerstad i Skåne.

Då han tillträdde denna post den 1 maj 1833 fick han ett skrämmande intryck om tillståndet i församlingen. Vid hans första gudstjänst var han tvungen att väcka klockaren som låg berusad i sakristian. Några veckor senare började två berusade kvinnor slåss mitt under gudstjänsten där den värste måste ledas ut.

År 1836 grundade han Västerstads nykterhetsförening och tillströmningen till denna var stor. År 1847 blev han förflyttad till Helsingborg.

Wieselgrens lysande tal vann många anhängare på de platser han besökte. År 1848 räknade rörelsen 420 föreningar med ett medlemsantal på över ett-hundratusen.

Vid 1853 års riksdag genomdrev regeringen en ny brännvinslag trots hårt motstånd från bönderna. Rätten att tillverka brännvin blev nu starkt begränsad och samtidigt höjdes skatten kraftigt på de privata brännvinspannorna.

Stora protester bröt ut runt om i landet och i Blekinge satte landets regering in militär för att stoppa lönnbrännerierna. År 1860 förbjöds husbehovsbränningen helt.

Den jättemur av rotade meningar angående brännvinets och husbehovsbränningens nytta och oumbärlighet som den äldre nykterhetsrörelsens män hade haft att kämpa emot hade till sist gett seger.

En ny era inom nykterhetsrörelsen började genom att den första IOGT föreningen bildades den 5 november 1879 i Göteborg med namnet nr 1 Klippan.

Rörelsen kom från USA där den första föreningen bildades år 1851.

1884 kom Templarorden (TO) till Sverige och den första logen bildades även den i Göteborg och fick namnet nr 1 Emanuel. Mot slutet av 1880-talet var det dags för en utbrytning och Nationalgodtemplarorden (NGTO) bildades och blev en kristen gren inom nykterhetsrörelsen till vilken logen nr 1 Klippan anslöt sig till.

IOGT-arna fick inte vara gudsförnekare, men det räckte inte för NGTO som krävde att medlemmarna skulle förklara sig "tro på en allmäktig Gud enligt bibelns lära". Framförallt var de religiösa frågorna orsaken till splittringen inom nykterhetsrörelsen under de första årtiondena, men även personliga motsättningar förekom.

1896 bröt sig nykterhetsorganisationen Verdandi (NOV) sig ur IOGT av religiösa och politiska skäl.

Nykterhetsrörelsen växte starkt i slutet av 1800-talet och mycket av detta berodde på att medlemmarna erhöll både livförsäkring

Historisk bakgrund

och sjukkassa. 1910 hade IOGT, NGTO, TO, Blåbandsrörelsen och några mindre organisationer tillsammans ca 390 000 medlemmar.

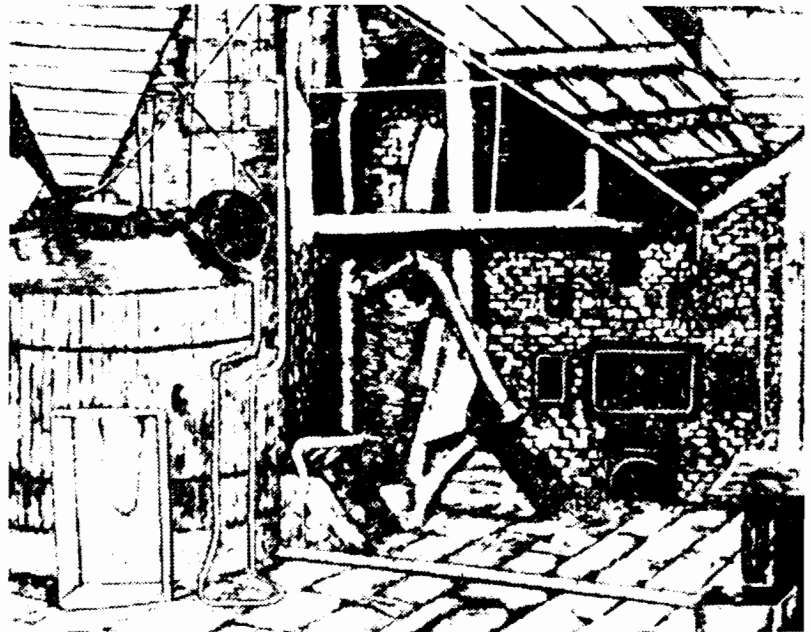
1922 gick Nationalgodtemplarorden och Templarorden samman under namnet Nationaltemplarorden. (NTO).

Under 1950-talet fanns det i landet ca 31 000 vuxna medlemmar i NTO på omkring 700 platser. Många av föreningarna förde en tynande tillvaro då svårigheten att tillföra nya människor stötte på problem av olika slag. Närmast var det att de äldre medlemmarna i föreningarna inte hade förmågan att gå ut och fånga ungdomen som var ett måste för att föreningen skulle leva vidare. Samma problem fanns också inom IOGT.

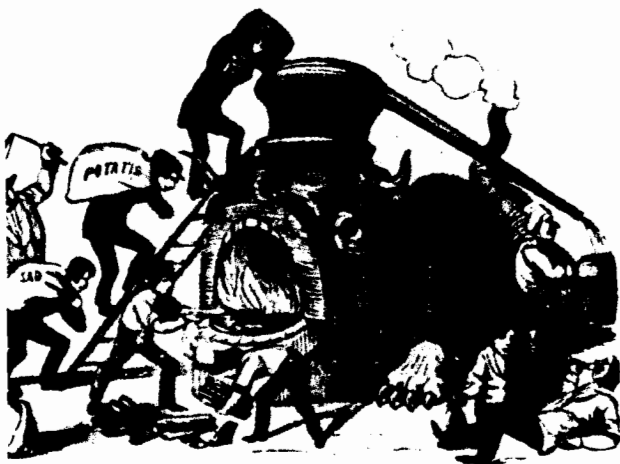
I slutet av 1960-talet hade de två organisationerna IOGT och NTO närmast sig varandra på riksplanet och ett samgående var nära förestående. På en kongress i Stockholm den 28 - 30 mars 1970 slog man ihop de båda nykterhetsorganisationerna som erhöll namnet IOGT-NTO.

IOGT:s fristående ungdomsförbund SGU slogs ihop med NTO:s ungdomsförbund Heimdal som var organisatoriskt inlemnat i NTO erhöll namnet Ungdomens Nykterhetsförbund. (UNF).

Samma år gick IOGT:s Scoutförbund och NTO:s Scoutförbund ihop och erhöll namnet Nykterhetsrörelsens Scoutförbund. (NSF).

Ett mindre småstadsbryggeri från mitten av 1800-talet.

"Brännvinsdraken - Sveriges farligaste fiende."

Ur "Fäderneslandet" 1856.

Nykterhetsföreningarna i Hörby under 1800-talet

Efter bildandet av den första IOGT-föreningen i Göteborg i november 1879 nådde den Skåne på våren 1881 och loger bildades i Hässleholm, Kristianstad och Ängelholm. I februari 1882 kom turen till Malmö.

Även ute på landsorten växte det upp föreningar och i Hörby bildades logen Termiten i juli 1883. Utanför samhället bildades i Stattena logen Fältvakten och i Fulltofta logen Framtidens Tecken.

Den 18 februari 1888 bildades Hörby Syskonring nr 107 av Templarorden och i oktober samma år Nationaltemplarlogen Hörby Trevnad.

I slutet av 1889 bröt sig 25 medlemmar ur Syskonringen 107 och bildade Hörby Enighet nr 369 av Templarorden.

Templarorden verkade även utanför Hörby. I Lyby bildades den 5 november 1887 logen Samhällets Framtid på initiativ av skollärare N. Nilsson. Till ordförande valdes M. B. Fogelberg och 16 personer avgav sitt nykterhetslöfte.

Den 8 september 1889 bildades i Köinge logen Forsete nr 334 och 11 personer avgav sitt nykterhetslöfte. Sedan tidigare fanns i Äspinge en Templarordenloge vid namn Förposten.

Godtemplarlogen Termiten höll sina möten i skolan, i november 1887 flyttade de in tillfälligt i missionshuset, tills lokalen i handlare Anders Torkelssons hus i Storgatan blev klar. I oktober 1888 fick de samsas i den nya lokalen med den nystartade Nationaltemplarlogen Hörby Trevnad som till en början hade ett tiotal medlemmar.

Templarordenlogen Hörby Syskonring höll sina möten i skolan tills de den 25 augusti 1889 invigde sin egen lokal i smedmästare Peter Lundahls gård i Slagtoftagatan. Den utbrytande föreningen Hörby Enighet hade sina möten i Missionshuset.

I alla tider har många människor dåligt kunnat acceptera de som verkat och ägnat hela sitt liv för nykterheten. Dessa nykterhetskämpar har utsatts för många olägenheter när de förkunnat spritens fördärvande. Så är det också idag även om allmänheten har lite humanare taktik. Men skänk en tanke till dessa föregångare som verkade på 1800-talet för nykterheten "för var stod vi, om de ej funnits till?"

I mars 1884 fanns följande insändare i Eslöfs Tidningar angående en medlem i IOGT logen Termiten. Svaret lät inte vänta på sig utan kom några dagar senare.

(Insänt.)

— **Godtemplarismen.** En framstående medlem af härvarande godtemplarloge, hwilken varit med om att bilda logen och debutom hwarje söndag predikat nykterhet, hittades i onsdags den 27 Februari tidigt på morgonen liggande på en af Hörby gator, slup full och med sönderstrapat ansigte. Efter att af ett par wälvilliga personer blifwit lyftad på benen, raglade han i wäg till en närbelägen biersluga och berifrån till gästgifwaregården, antagligen för att öka på ruset. Det säges vara samme person, som för någon tid sedan wid här-

varande häradsrätt låtit instämma en f. d. ordensbroder, som af något brott mot stadgarne blifwit från orden utesluten, under yrkande att han måtte åläggas genast återlämna sitt från logen erhållna ordenstecken eller i det ställe utgifwa tio kronor. Omnämnda ordenstecken hade f. d. godtemplaren, då han icke själf war wärdig bära samma, bundit om hälften på sin katt, hwilket personen ifråga ansåg något generande för godtemplarne i Hörby. Wi få nu se hur han själf reder sig och om han äfwen följande söndagar skall inom logen predika nykterhet.
— Är detta sant?

(Inlänt.)

Angående den till Est. Tidn. insända uppsats, som bär till öfverkrift: "Goodtemplarismen", vill jag härmed, fastän ganska illa sjuk, dock besvara. Om jag är en framstående person, vet jag ej, men det vet jag, att jag är en fattig handtverkare, som är beroende af andra. Att jag varit med om att bilda logen "Termiten" i Hörby, förnekas icke. Jag har sedan dess varit en sann goodtemplare. Änwen tror jag att jag skall blifwa det så länge jag lefwer. Att jag predikat nycterhet hvarje söndag, är en stor ofanning, hvilket såväl goodtemplare som och andra kunna intyga. Goodtemplarne i Hörby hafwa haft twänne fester sedan logens stiftelse. Å dessa har jag yttrat några ord, hvilket naturligtwis icke passat för Hörby-drinkare. Af det att jag tidigt på onsdagsmorgonen den 27 Februari sunnits liggande stup full på en af Hörby gator, synes som jag skulle hafwa legat der om natten. Jag kan dock bewisa att jag samma dag seg upp temligen sent; jag war då ganska illa sjuk. Kl. 9 f. m. begaf jag mig till doktor L. Schröder för att rådfråga honom om min sjukdom. Af honom tillråddes jag att dricka konjak och kaffe, hvilket jag och gjorde; detta war icke något brott emot goodtemplarismens stadgar. Jag medgifwer att jag tog en för stark dos, i affigt att stäffa sjukdomen; men tyvärr mislyckades det. Att jag kallade omtull på gatan, är äfwen sant, men ej warre, än jag kunde sjelf resa mig igen. Detta kunde hänt den som aldrig smakat spirituosa. Men som jag aldrig förr köpt, ej heller senare kommer att köpa något af Hörby "ljuswa nektar", har måhända ondskan wändt sig mot mig. Att jag inskämt en f. d. ordensbroder, som icke på något sätt kunnat hålla sitt löfte, är sant, och dertill hade jag både rättighet och skyldighet. Härtill will jag återkomma, om så fordras, då utslag i målet fallit. Jag tror, att såväl goodtemplare som andra, hwilka liba orätt, ega rättighet att anlita vår swensta borgerliga lag; men det passar icke för dem, som hafwa för affigt att förvränga och förtrampa densamma. Wi så wäl se, då den ena orättwisa handlingen efter den andra kommer i dagen, att det icke går så lätt att stära guld med täljniswar. Swad beträffar ordensmärket, så hafwa goodtemplarne i Hörby icke ansett sig förnärmade,

utan twärtom ansett sig böra högatta vår forndne ordensbroder för det han hade så mycken hederstänsla twar, att han ansåg sin latt, som är stapad att gå på fyra ben, wara mera wärdig att bära ett nycterhetsmärke, än han, som är ämnad att gå på två ben. Hurwidå jag kommer att reda mig inför logen genom den i eder tidning insända, ondskesfulla uppsatsen, mättar troligen hwar- ten insändaren eller hans anhang att afgöra. Jag skall försöka att med sanning och rätt wederslägga den eller de uslingar, som så illa welat smutsasta mig.

Med föröfrigt goodtemplarismen länge lefwa! Det är min hjertliga önskan.
Detta är sanning.

Syskonringen 107 av Templarorden

Den 18 februari 1888 bildades Syskonringen 107 av Templarorden (TO) och till ordförande valdes bokbindare Hjalmar Grefberg och till sekreterare snickare Anders Jönsson.

Mötena hade man i skolan och tillströmningen av medlemmar var stor redan från början. Det gjorde att skolsalen blev alltför trång och en egen möteslokal stod överst på önskelistan. Detta blev verklighet den 25 augusti 1889 då man invigde sin nya lokal i smedmästare Peter Lundahls gård som låg vid väderkvarnen. (Numera Slagtoftavägen 10.)

Invigningsceremonin förrättades av kyrkoherde J. P. Cruce från Fulltofta och i sitt inledningstal sade han: "Var på Er vakt så att inte Era sinnen fördunklas av omåttlighet och dryckenskap och livets bekymmer, annars överraskas Ni av den dagen som av en snara, för den skall komma över alla som bor på jorden".

Omkring 160 personer var närvarande vid högtidligheten och under mötet överlämnades en försäkringssumma på 2000 kronor till arvingarna efter avlidna Bengta Nilsson.

Så sakta började orosmoln att hopas över den blomstrande nykterhetsföreningen. Tvistigheter utbrött och medlemmarna delade sig i två läger. Det gick inte att jämkas trots skrivelser av olika slag från båda parterna till riksordensstyrelsen i Stockholm utan två representanter från styrelsen reste till Hörby för att här mötas av budskapet om att ett 25-tal medlemmar hade brutit sig ut och var ifärd att bilda ett nytt tempel.

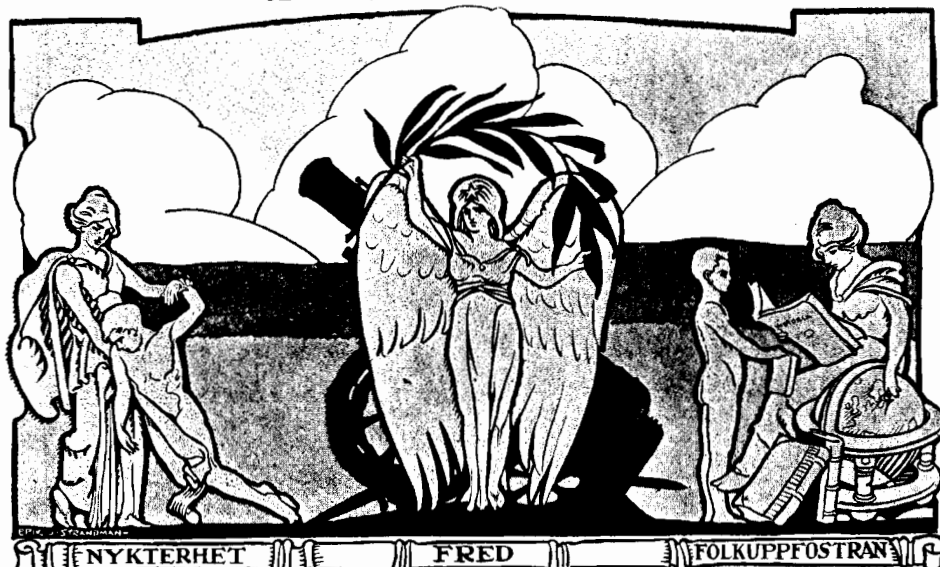
Den 18 januari 1890 föddes det nya templet som erhöll namnet Hörby Enighet och ordningssiffran från starten blev 369. Mötena höll man i missionshuset.

IOGT föreningen Termiten som var den första föreningen som bildades i byn tappade i mitten av 1880-talet många medlemmar och stod still ett antal år. Anledningen var dels att medlemmarna avflyttade från orten. I Sverige rådde vid denna tid svåra tider och konkurserna var många. Jobben fanns i de större städerna och dit flyttade man.

I början av 1890-talet ökade dock medlemsantalet igen och i mars 1891 hade man ett 50-tal medlemmar.

Syskonringen 107 behöll dock sitt medlemsantal som låg på omkring 130 stycken och förblev den ledande nykterhetsföreningen i byn. Efter att ha tagit sin nya lokal i besittning började tanken på en egen fana göra sig märkbar och vid varje möte avsattes medel till denna. Lördagen den 24 maj 1890 (Pingstafton) invigdes

TEMPLARORDEN VILL VERKA FÖR

BLIV TEMPLARE!

fanan och dagen efter företog man en resa med tåg till Kristianstad där stadens tempelförening mötte upp på stationen.

Cirka 300 personer deltog, där även medlemmar från närbelägna föreningar var med. I spetsen för det långa tåget upp till stationen i Hörby gick Eslövs Musikförening som också deltagit vid faninvigningen. Fanan var givetvis också med.

Ären gick och i slutet av 1890-talet samsades man med byns övriga nykterhetsföreningar i ett ordenshus vid Häst Torget. Sommaren 1907 uppförde Hörby Folkets Husförening ett eget hus vid nämnda torg. Senare inflyttade Syskonringen 107 i dess lokaler.

Under 1900-talets början sjönk medlemsantalet och när Templarorden och Nationalgodtemplarorden gick samman under namnet Nationaltemplarorden 1922 var det bara några äldre som höll ihop.

Trots detta deltog man i en stor demonstration på Nya Torg söndagen den 20 augusti 1922. Andra liknande demonstrationer företogs på olika platser i hela landet där alla nykterhets- och kyrkoorganisationer ville att statsmakten skulle genomföra rusdrycksförbud. Den 27 augusti röstade det svenska folket om ett förbud. Resultatet blev ett svidande nederlag för nykterhetsfolket.

Swackan i Syskonringen varade fram till 1935, då inflyttade en man vid namn Nils Persson. Han var lokalredaktör för Skånska Aftonbladet i Malmö och var rik på ideér.

Det sedvanliga Valborgsmässofirandet är från början ett loge uppslag av "Notis-Persson" som han för det mesta kallades.

Den 24 - 25 juli 1937 deltog 600 ungdomar från hela landet i ett stort möte arrangerat av Syskonringen. Här deltog också S. Rörums pojkmusikkår. Från denna erhöll senare ABF en del instrument.

Så bröt "Notis-Persson" sitt nykterhetslöfte och fick lämna föreningen och med honom

Templet N:o 107 Hörby Syskonring

af T. O. har sina ordinarie möten hvarje söndag kl. half 3 e. m. uti sin lokal i smedmästare Lundahls gård, då nya medlemmar intagas i orden och dess lif försäkring samt nybildade sjukkassa.

Hörby Syskonring

firar sin tredje årsfest i ordens vanliga lokal, smeden Lundahls gård, om söndag den 15 dennes kl. 3 e. m., då föredrag hålles af professor Seved Ribbing m. fl. talare.

Sång och musik kommer att omvexla.
Inträde 25 öre.

Komiterade.

Faninvigningsfest

anordnas af Templet Hörby Syskonring Pingstafton kl. 7.30 e. m., hvartill allmänheten inbjudes. Inträde 25 öre.

Eslöfs musikförening, Templets sångkör samt föredrag af framstående nykterhetstalare komma att omvexla under aftonens lopp. Efter festens slut blifver öppet tempelmöte för intagning af nya medlemmar.

Komiterade.

Templet N:o 369 Hörby Enighet

firar sin 1:sta årsfest söndagen den 18 januari kl. 8 e. m. och håller på samma gång en s. k. korgfest, hvartill allmänheten inbjudes. Entré 35 öre.

Komiterade.

Syskonringen 107:s fana av år 1890.

J. O. Andersson.

försvann också ideérna. En ny svacka blev följd, denna varade fram till i augusti 1956. Mellan åren 1949 och 1956 finns inga protokollförda möten. Under åren 1939 och 1948 bytte man ordförande ofta. Några av dem var Thage Alpfors, Sam Pålsson, Erik Ågren och J. O. Andersson.

Den 23 augusti 1956 öppnade kretsordförande Gustav Johansson åter föreningen och till ordförande valdes Lennart Nilsson. Mötena höll man på Ebbas Condis, senare på Folkets Hus. Under sommaren 1957 blev det bråk och följderna av detta blev att ordförande, sekreterare och kassören avgick. Kretsordföranden sammankallade till ett nytt möte den 12 december 1957 och till ordförande valdes Sven Lindvall och vid årsmötet 1959 valdes Yngve Persson till ordförande, vilken post han ännu innehar.

Med Yngve Persson kom idrotten till föreningen. Än idag är den ledande idrottsgrenen bordtennis. Andra idrotter har varit volleyboll, fotboll och badminton.

Många segrar har skördats under åren både på hemma- och bortaplan. Flera spelare, speciellt inom bordtennisen, har uppmärksammats av andra klubbar.

Första RM:et i bordtennis anordnades den 9-10 januari 1960, det andra tio år senare den 21-22 februari 1970.

1967 startade bordtennistävlingen Novemberspelen. Först i Höörs idrottshall, när sedan hallen i Hörby blev klar 1969 flyttades spelen dit. Fram till och med 1975 var Önneköps IF medarrangörer sedan tog föreningen hela tävlingen som samlade cirka 1000 starter. 1976 inställdes tävlingen då kommunen ville ha en helt orimlig hyra. 1977 upptogs spelen igen, då som pooltävling. Denna tävlingsform fick positivt mottagande från både spelare och lagledare. Novemberspelen lades ner efter 1981 års tävling.

Ovanstående buss av märket Tanus vållade stor uppståndelse och idel glada leenden vart den än kom. Den var det stora dragplåstret i en riksomfattande tävling. Den gick bland annat ut på att värva medlemmar och det distrikt som erhållit flest poäng under en månad fick disponera bussen månaden därpå. I Skåne var den minst två gånger. Det distrikt som under tävlingstiden haft bussen flest gånger fick en splitterny då den gamla tjänat ut.

I Hörby var bussen under två tillfällen i mitten av sextio-talet. Reklam o. dyl. spreds via den och den var även utrustad med en högtalare. Taket var av räfflad plåt med takrännor och stuprör på båda sidor. Vidare fanns det skorsten. Gardiner i fönstren. Vid stillastående kunde man sätta en trappa till vid dörren, som bilden visar, och hänga ut tre stycken blomst-erlådor.

Syskonringen 107 av Templarorden

Volleyboll var populärt under ett antal år. 1963 vann laget DM:et och 1964 blev laget fyra i RM. Året därpå trea. Etta blev man i RM:et i Katrineholm 1967.

1965 låg laget i allsvenska div. II. Föreningen har också anordnat RM i denna sport. 1968 föll intresset och verksamheten lades ner för att åter upptagas 1971. Verksamheten denna gång blev dock inte långvarig.

Fotbollslaget tog de största segrarna inom korpfbollen. 1962 började dess karriär. Under sextio-talet vanns korpen sex gånger, de två andra åren blev det en andra och en fjärde plats. Segerraden fortsatte på sjuttio-talet. 1972 vann laget i korpen och upprepade samma sak 1973 och 1974.

1967 fick laget en tolfteplacering i Kvp-cupen där 344 lag ställde upp. Samma år vanns korpen där laget gjorde 99 mål, vilket var flera tiotal mer än närmaste lag.

1972 vann laget i korp-cupen genom att besegra Motionsgymnasterna med 5-1. Året därpå låg de båda lagen återigen i final, denna gång blev det förlust.

1974 blev sista året för detta fantastiska lag. Anledningen var att några av spelarna flyttade från orten och några reserver fanns inte att tillgå.

1969 vann fotbollslaget mellanskånska korpcupen genom att besegra De Gule från Sjöbo med 4-0.

Laget bestod av följande personer. Stående fr. v. Bo Sandström, Jan Dexe, Kurt Fridh, Sven-Olof Andersson. Sittande fr. v. Kenneth Stenberg, Yngve Persson, Jenn Johansson. (Målvakten Bo Ekelund ej närvarande då bilden togs 1969.)

Syskonringen 107 av Templarorden

1972 började man med badminton. Två lag anmäldes till korpen, ett till varje serie. Lagen kom på 2:a respektive 1:a plats. Efter dessa framgångar blev det seriespel i div. III Södra Götaland. Laget kom på sjätte plats och året därpå näst sist. Sedan rann allting ut i sanden.

Under sextio- och sjuttio-talet anordnades DM i förutom de sportgrenar som nämnts även i minigolf, terränglöpning och friidrott.

Det var inte bara sport som föreningen hade på sitt program.

1961 startade Club 35 i Hörby och 1962 i Löberöd. Dansklubben blev mycket populär och medlemsantalet blev totalt 160 stycken. I Hörby dansades det på ungdomsgården och i Löberöd på hotellet.

Den 14 oktober 1962 startade man i Lyby en juniorförening som fick namnet 1040 Filippa. Den lades ner efter några år. 1982 upptogs verksamheten igen, men någon större funktion fick den aldrig. Deltagarna vid årsmötet 1988 beslöt att föreningen skulle läggas ner.

1961 fick föreningen en egen klubbtidning som fick namnet NTO-revyn. Senare blev namnet AKTUELLT.

1958 valdes föreningsmedlemmen Siv Carlsson till distriktets Lucia. Högtidligheten var förlagt till Skurups gamla kyrka. 1964 anordnade föreningen distriktets höstfest på Juvelen och 1966 halvårsmötet på hotellet. 1966 stod föreningen för Luciafestligheterna som var i Södra Rörums kyrka.

1966 öppnade föreningen en avdelning i Södra Rörum och året därpå en i Långaröd. Medlemsantalet var under dessa år omkring 80 st. 1963 firade föreningen sitt 75:e levnadsår på Folkets Hus och 1968 sitt 80:e i lokalen i Södra Rörum där föreningens äldste medlem J. O. Andersson mött upp.

Föreningen arrangerade ett flertal utflykter. 1961 besöktes Malmö Stadsteater där man såg My Fair Lady. 1967 Blomsterträdgården i Eringsboda, 1968 Miniland i Halmstad.

1966 var det dags för första familjebilrallyt, efter tjugo års tävlande lades det ner. Ideerna var i det närmaste slut och de flesta av vägarna i mellanskåne hade man farit på. Varje år i slutet av maj då naturen stod som vackrast samlades många trogna rallyfantaster för att köra den cirka 7 mil långa banan för att hamna på något naturskönt ställe. Målet var alltid en hemlighet och under alla åren, nästan, visade sig vädret från sin bästa sida.

*Ekerödsrasten var målet för 1985 års familjebilrally.
Här några av deltagarna vid prisutdelningen.*

Syskonringen 107 av Templarorden

1968 lades Långarödsavdelningen ned och 1971 kom turen till Södra Rörum. Intresset hade sjunkit i botten och den största anledningen var att gång efter gång var det samma program och till sist övergick det i tristess.

Trots de båda nedläggningarna var medlemsantalet det högsta sedan 1957 med 98 st och 12 deltagare. Deltagarkortet infördes vid årsskiftet 69/70. Det var en form av medlemsteckning för personer som ville vara med men inte tillhörde gruppen helnyktra. Detta sågs inte med blida ögon från distriktshåll, men korten hade kommit för att stanna.

1969 revs innehålllet ut i den gamla bastun, som låg cirka 50 meter ifrån lokalen i Lyby. Här skulle en miniracingbana byggas. Denna invigdes i februari 1970. Efter ett par år lades verksamheten ner och efter ytterligare ett antal år monterades banan ner och såldes. Så länge intresset varade så körde man här varje söndagsförmiddag. Även tävlingar anordnades.

Vid sammanslagningen IOGT NTO 1970 försvann NTO:s vackra märke som var blått på gul botten. Det ersattes med ett märke i form av en glob.

Många föreningar ute i landet både inom IOGT och NTO ville ha kvar sina namn och det var ingen som motsatte sig det. Syskonringen 107 var en av de föreningar som långt in på åttio-talet kallade sig för Hörby NTO. Men undan för undan har även IOGT kommit med.

Föreningen har haft några slogans och till föreningens 90-års jubileum hette det att Hörby NTO var en pigg nittioåring. Men trots att föreningen var pigg så blev det ingen jubileumsfest 1978. När föreningen var 85 år hette det att Hörby NTO var en modern förening med gott kamratskap. Under hela sextio-talet fanns ett enda valspråk och det var "Håll-i-gång".

Den 19 maj 1971 avled föreningens äldste medlem J. O. Andersson i sitt hem i Helsingborg. Han blev 86 år.

I november 1971 bildades Hörby UNF, en ungdomssektion inom Hörby IOGT-NTO. Under dess första år anordnades trevliga fester som tyvärr var dåligt besökta.

Under sjuttio-talets första hälft var föreningen på väg ner i en svacka, det var bara bordtennisen som fungerade. 1973 blev Jan-Åke Johansson bäste idrottsman i mellanskåne. Samma år i RM i Ljungby var föreningens spelare uppe i åtta finaler där det blev fem klassegrar och tre an-

Nationaltemplarorden

Hösten 1959 togs föreningens nya lokal i besittning efter en genomgripande renowing. Lokalen låg dock inte i Hörby utan i byn Lyby ca. 3 km från samhället vilket inte påverkade verksamheten.

Tidigare hade man huserat på Ungdomsgården i Hörby men ekonomin var så skral att man till sist inte kunde betala hyran. Lokalen i Lyby hade man gratis då kommunen stod för alla kostnaderna.

Syskonringen 107 av Templarorden

dra placeringar. Novemberspelen följdes av Skånes DM. Två stora tävlingar veckorna efter varandra.

1975 anordnade föreningen sitt tredje RM i bordtennis där 180 spelare från 21 föreningar gjorde upp i de olika klasserna. Det fjärde RM:t anordnades den 26-27 april 1980.

Under mitten av sjuttio-talet sjönk medlemsantalet drastiskt och följden blev att verksamheten var i botten. 1977 började det åter ta fart, nya medlemmar strömmade till och intresset växte även bland föräldrarna. Den 1 mars 1978 togs en ny lokal i besittning. Denna låg mitt i samhället och blev en samlingspunkt för föreningens ungdomar.

1981 var det åter dags för badminton, 1983 lades verksamheten ner. Under de två åren den existerat hade de lyckats köra ekonomin ner i botten genom att delta på dyra tävlingar. Till dessa tävlingar var det oftast långa resor.

Ekonomin räddades genom en liten bok som hade namnet Hörby genom tiderna. Sedan 1980 hade den gått som serie i föreningstidningen Aktuellt. De första kapitlen motogs med blandade känslor och en del kallade det för skräp. Men boken blev en succé bland Hörbyborna.

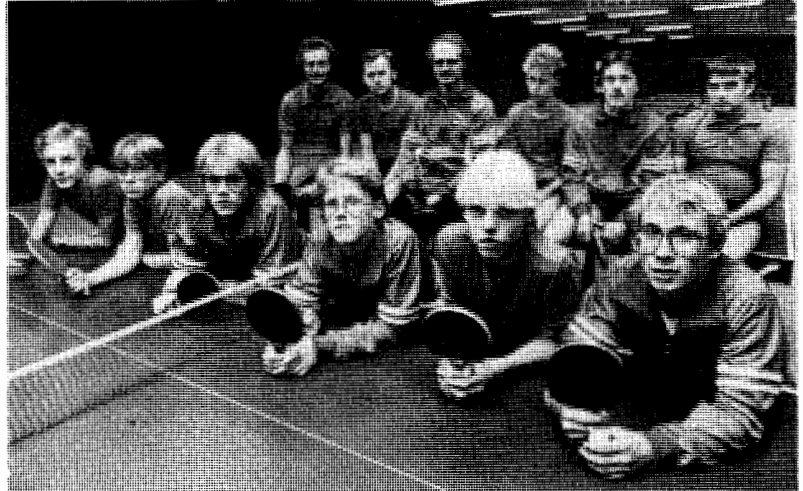
1981 bestämde sig de styrande i kommunen att en ny bollhall skulle byggas bakom den redan befintliga. Invid denna hall skulle läggas en lägre byggnad som skulle bli bordtennishall. Men vissa av kommunens styrande ville spara. Striden stod kring ett tilläggsanslag på 550 000 kronor. Vid omröstningen segrade de som ville ha hallen med siffrorna 26-15. Förnuftet hade segrat.

Som en röd tråd har bordtennisen varit sedan starten 1959.

Ovan. Till höger i bild Yngve Persson, ordf. i Syskonringen 107 sedan 1959, i samtal med Bengt Edqvist, ordf. i Hörby UNF sedan 1986. Foto Tommy Svensson.

Till höger. Medlemmar på Riksmästerskapet i bordtennis i Stockholm 1977.

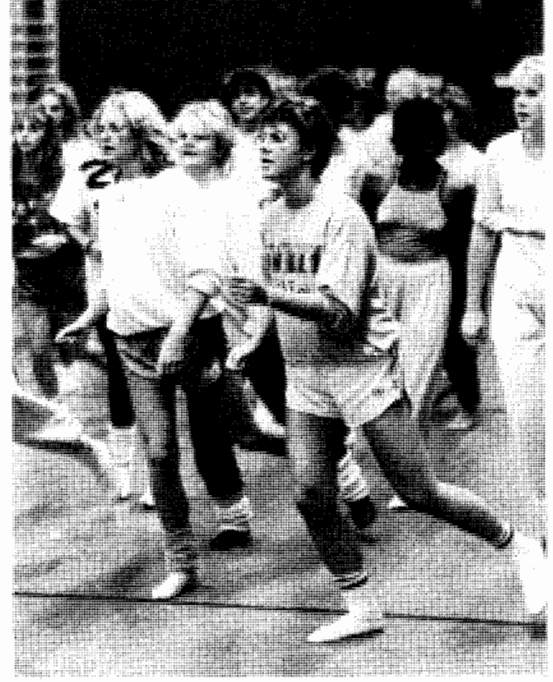

Bordtennisspelare i A- och Reservlaget. Lågehallen våren 1985. Foto Tommy Svensson.

Syskonringen 107 av Templarorden

Under åren 1983 - 1985 var verksamheten tam, även bordtennisen var i nedgång. På årsmötet 1985 tog ungdomarna över. Syskonringen 107 fick stiga tillbaka för Hörby UNF. Ungdomarna tågade fram på bred front. Fame kom till Hörby och efter denna satsning där 135 stycken hörsammade kallelsen hösten 1986 är det dags för entré i etern våren 1988 i Hörby närradio.

1980 presenterade filmbolaget Metro-Goldwyn-Mayer Alan Parkers film Fame. Musiken och dansen spreds utöver världen och succén var given. TV hängde på och producerade långt över hundra avsnitt.

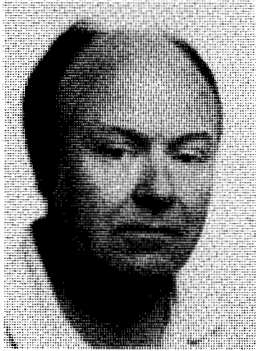
Fame, numera Ung Show, startade hösten 1986 på Älvdalsskolan med instruktörer från Bjärnums musikfolkhögskola. 135 st ungdomar i åldern 11 - 19 år hörsammade inbjudan. Samma tid året därpå stod fem flickor från Stora Fame för en kurs med ungdomar i åldern 7 - 11 år och denna samlade 92 deltagare. Våren 1988 startade Vuxen Fame med 20 deltagare.

Foto Göran Olsson.

Källor

Bilder och blad. Ur svenska nykterhetsrörelsens historia av Oscar Mannström.
Vår svenska historia av Alf Åberg.
Dagligt liv i Skåne sammanställt av Carl E. Ohlén.
IOGT-NTO rörelsen. Kapitel 1.

Föreningstidningen Aktuellt.
Jubileumsberättelser vid 75, 80, 85 och 90 år.
Tidningsarkivet och Landsarkivet i Lund.

Under mitten av 1800-talet växte tre stora folkrörelser upp. Det var väckelse-, nykterhets- och arbetarrörelsen. För nykterhetsrörelsens vidkommande fick denna sitt uppsving på 1870-talet och fram till sekelskiftet växte den enormt. Medlemmarna var till stor del företagare och arbetare. Först försökte man skrämman till nykterhet, från sekelskiftet satte man in sina krafter på nykterhetspolitiska åtgärder. Målet var ett helt alkoholfritt samhälle. 1917 fanns det i andra kammaren 147 ledamöter som tillhörde nykterhetsrörelsen, vilket var 64 procent av kammarens ledamöter. 1920 hade de många folkrörelserna förvandlats till fasta, ledarstyrda organisationer. Klassmotsättningarna började utjämnas, marschen mot välfärdssamhället hade börjat.

De olika nykterhetsorganisationerna bildade loger runt om i Sverige. Först var det i städerna, sedan kom turen till landsbygden. Lördagen den 18 februari 1888 samlades en skara människor i Hörby skola för att bilda en loge inom Templarorden. Den erhöll namnet Syskonringen och ordningsnumret blev 107. Logen växte snabbt och blev snart den ledande nykterhetsföreningen i samhället.

När sedan dessa män och kvinnor gick ur tiden stod en ny generation redo att arbeta för nykterhetsrörelsen med dess målsättning. Så har det fortgått under alla åren.

I år, 1988, är det precis ett sekel sedan man bildade logen Syskonringen 107. Den lilla skrift återspeglar en del av logens öde under dessa år. Tänk efter, begrundad vad dessa män och kvinnor hade att kämpa emot. De har hjälpt till att skapa välfärdssamhället. Det är arvet Du fått och det skall Du förävidare till nästa generation.

Per-Gunnar Mörck

HÖRBY
IOGT-NTO/UNF

— evigt ung i sitt tänkande